

Anna Czapla

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

OBRAZ ONOMASTYCZNY POWIATU BORSZCZOWSKIEGO W WOJEWÓDZTWIE PODOLSKIM I RZECZYPOSPOLITEJ

An Onomastic Picture of the Borshchov District in the Podolian Voivodeship during the First Polish-Lithuanian Commonwealth

ABSTRACT: The Borshchiv district, along with the western part of Podolia, was joined to Poland in the 14th century, to which it was to belong, intermittently, until the end of World War II. The purpose of the article is a semantic and structural analysis of the place names in this area, on the basis of which a linguistic picture emerges of the Borszczów district. The most numerous group of physiographic names describes its natural properties – the richness of its rivers and lakes, the animals living there, forested places, numerous undulations and plateaus. Also, ethnic names indirectly refer to the nature of the land itself whereas cultural names – equally numerous – describe the district as a result of the properties acquired due to human activity. The most recent layer being the ideological names created during communism. Older cultural names inform of settlement forms, defensive places, their state after numerous invasions, places related to spiritual, secular culture and the economy. Renewed and diminutive names depend on new settlements being built in the district. Among the names of places derived from personal names, the most numerous are possessive names, which are based on eastern or neutral names, just like with patronymics. The meaning of the name *Szuparka* remains unclear.

KEYWORDS: onomastics, names of places, Borshchov District, language picture of Podolia

I. Wstęp

Podole do XIV w. wchodziło w skład księstw ruskich. Województwo podolskie utworzono z ziem Podola przyłączonych jeszcze w XIV w. w 1434 r. jako drugie województwo Rusi Halickiej obok ruskiego. Po śmierci Witolda w 1430 r. zachodnią część Podola dostała się pod panowanie polskie na mocy traktatu między Polską a Litwą w 1447 r.¹, otrzymała prawo polskie, a z tym faktem wiąże się pierwsza polska

¹ S. Zajązkowski, *Wołyń pod panowaniem Litwy*, „Rocznik Wołyński”, Równe 1931, t. 2, s. 8.

fala kolonizacyjna. Nasilony ruch osadniczy obserwuje się na Podolu w XVI w., a następnie w końcu XVII i na początku XVIII w.² Ludność wieśniacza i miejska zachowała własne prawo ruskie, niemieckie, itp. Powstały wówczas wielkie majątki magnackie również szlacheckie oraz dobra królewskie. We wsiach i miastach przeżywała ludność ukraińska. Zdarzające się często na Podolu napady Tatarów powodowały spustoszenie wielu wsi. Ordynacje królewskie i powstanie zamku w Barze miały ograniczyć najazdy. Zmniejszyło to tylko ich rozmiar, a pustki przyciągały osiedleńców z Rusi Czerwonej i z innych obszarów Rzeczypospolitej. Osadnikami bywali też Żydzi, Ormianie, Tatarzy. Nieliczne są w województwie podolskim dobra duchowne Kościoła łacińskiego. Jedyna katedra istniała w Kamieńcu Podolskim, a całe województwo tworzyło diecezję kamieniecką³. Początkowo województwo podolskie dzieliło się zaledwie na trzy powiaty: kamionecki, latyczowski, czerwono-grodzki z czasem powstawały kolejne. W 1793 r. większość Podola znalazła się w granicach Rosji, tylko skrawek na zachód od Zbrucza, z Tarnopolem przypadł Austrii, a potem II Rzeczypospolitej – jako województwo tarnopolskie.

Powiat borszczowski⁴ graniczy na wschodzie z rosyjskim Podolem, od którego dzieli go tylko rzeka Zbrucz, na południu z rzeką Dniestr oddzielają w tym miejscu Galicję od Bukowiny, na zachodzie – z powiatami zaleszczyckim i czortkowskim, na północy – z husiatyńskim (dawniej skałackim). Powiat borszczowski stanowi południowo-wschodnią odnogę Galicji, ciągnie się długim, wąskim pasem z północy od powiatu husiatyńskiego wzdłuż Zbrucza do Dniestru, do którego Zbrucz wpada w tymże powiecie pod wsią Okopy. Powiat ten wyróżnia się niezwykłym krajobrazem. Dniestr, płynąc wzdłuż południowej granicy tego powiatu, jest już rzeką spławną. Dniestr oprócz Zbrucza w tym powiecie przyjmuje rzeczki Cyganekę i Niesławę, przecinające powiat z północy na południe. Brzegi Dniestru i Zbrucza, które są strome, skaliste, obfitują w piękne widoki. Teren, jak na całym Podolu, jest falisty, jednakże w niektórych miejscach wznosi się wyżej. Grunt jest niezwykle urodzajny, klimat ciepły, gdyż miodoborskie góry zasłaniają tę okolicę od północy. Nie brak tu lasów, których znaczne przestrzenie wystarczają na potrzeby miejscowe.

Okolica ta, będąca niegdyś na samej granicy od Turcji i Wołoszczyzny, mająca przy tym rzeki ze stromymi brzegami, była gęsto zasiana małymi zameczkami, służącymi ludności za ochronę przeciwko nagłym napadom Tatarów Lipków, koczujących w dzisiejszej Besarabii, jak też mołdawskich łotrzyków, a nawet musiała się opierać wojskom tureckim. Najsławniejszym ze wszystkich tych zameczków były Okopy, uwiecznione w literaturze, leżące przy samym ujściu Zbrucza do Dniestru,

² L. Wasilewski, *Kresy południowo-wschodnie*, Warszawa 1917, s. 5.

³ A. Jabłonowski, *Historia Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej Polskiej*, Kraków 1912, s. 141.

⁴ Opis powiatu na podstawie: *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, red. F. Sulimierski, B. Chlebowski i W. Walewski, t. 1, Warszawa 1880, s. 327-328; *Історія міст і сіл Української РСР, Тернопільська область*, під ред. І.П. Крип'якевича, Київ 1973; G. Rąkowski, *Podole. Przewodnik po Ukrainie Zachodniej*, cz. 2, Pruszków 2006.

które jeszcze w drugiej połowie XVIII w. odegrały rolę historyczną. Z powodu sąsiedztwa dwóch granic z Rumunią i Rosją i możliwości łatwego przedostania się przez niewielką rzekę Zbrucz, przemysł poprzez granicę Galicji i guberni podolskiej kwitł tu na wielką skalę.

W 1931 r. zarejestrowano w powiecie borszczowskim 15559 mieszkańców w miastach i 87588 we wsiach. Polacy stanowili 44,7% ogólnej liczby ludności, Ukraińcy – 50,9%, Żydzi – 4,2%⁵.

II. Słownik nazw miejscowości

Słownik obejmuje listę nazw miejscowości z przestrzeni określanej jako powiat borszczowski w województwie podolskim w Rzeczypospolitej Polskiej, który niemal dokładnie odpowiada dzisiejszemu w województwie tarnopolskim. Obejmuje 79 punktów osadniczych i jeszcze większą ilość nazw je określających. Nazwy prezentowane są w porządku alfabetycznym, poddane zostały analizie semantycznej i strukturalnej. Interpretacje innych autorów: Teresy Pluskoty⁶, Dmytra Buczki i Wiry Kotowycz⁷, Jana Zaleskiego⁸ – podaje się w sytuacji analiz rozbieżnych z prezentowanymi w niniejszym tekście.

1. **Babińce**, od 1964 r. *Urożajne*, wieś lud. 293, 54 rzym. (p. Mielnica), reszta grek. (p. Wołkowce) SG t. 1, s. 74: *Babińce* Jabł XVI w.; *Babinczyki* 1861 Sch, s. 198; *Babińce koło Dźwinogrodu* albo *Babińczyki* 1880 SG t. 1, s. 74; **Бабинці** teraz **Урожайне** 1973 IstT, s. 167 – : pol. *Baba* SSNO t. 1, s. 74; Cieślík, s. 16 (ukr. *Баба) lub pol. *baba* (ukr. баба), z suf. -*yńce*. N. patr. lub etn. Zal, s. 3 i Pluskota, s. 157: od n. os. Obocznie *Babińczyki* od *Babińce* 'wieś w pow. bor'. N. dem. Następnie *Urożajne* od ukr. *урожай* (pol. *urodzaj*). N. kult. ideologiczna o wydzźwięku komunistycznym oznaczająca miejsce obfitujące w zbiory.

2. **Babińce**, wieś położona w jarze nad Niczławą, lud. 1358, rzym. 350 (p. Krywce), grek. 1022 (p. na miejscu), istniał tu niegdyś zamek, zniszczony podczas wojen tureckich w XVII w. Przewodnik, s. 215: *Babyncze* 1530-1542 Żdż t. 20, s. 162; *Babincze wieś* 1564-1565 LWRBiP t. 1, s. 250; *Babińce* Jabł XVI w.; *Babine i Trupczyn* 1656 AGZ t. 10, s. 279; *Babińce* 1669 AGZ t. 10, s. 307; **Бабинці** 1861 Sch, s. 194; *Babińce* 1880 SG t. 1, s. 74; *Babińce ad Krzywce* 1900 Sk, s. 52; **Бабинці** 1964 ATP, s. 555; **Бабинці** 1973 IstT, s. 164 – : pol. *Baba* lub *baba* jw. N. patr. lub etn. Zal, s. 3: od n. os. BuczKot, s. 27-28: od n. os. *Баба*, ta od *баба* lub od im. złożonego *Бабирадъ*.

⁵ R. Leszczyński, *Powiat borszczowski w latach 1921-1939*, „Europa Orientalis. Studia z Dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich” 2015, Nr 6, s. 74-75.

⁶ T. Pluskota, *Nazwy miejscowe ziem ruskich Rzeczypospolitej XVI-XVIII w. Toponimia Ukrainy i pogranicza polsko-ukraińskiego*, Bydgoszcz 1998.

⁷ Д. Бучко, В. Котович, *Походження назв населених пунктів Тернопільщини*, Дрогобич 2017.

⁸ J. Zaleski, *Nazwy województwa tarnopolskiego*, PO 31 (1987).

3. **Bereżanka**, wieś, lud. rzym. 79 (p. Skała, we wsi kościół pw. św. Trójcy z pocz. XX w. Przewodnik, s. 239), grek. 400 (p. Iwanków) SG t. 1, s. 149: *Bereżanka* Jabł XVI w.; *Бережанка* 1861 Sch, s. 200; *Bereżanka* 1880 SG t. 1, s. 149; *Bereżanka* 1900 Sk, s. 44; *Бережанка* 1946 ATP, s. 578; **Бережанка** 1973 IstT, s. 167 – : ukr. *bereh* 'góra, brzeg', por. też *bereże* (n. coll.) 'pas nadbrzeżny, pobrzeże' JuUTH 105 (pol. brzeg 'skraj łądu stykający się z wodą, pobrzeże, też urwisko, bok wąwozu' SłpolXVI t. 2, s. 466; SW t. 1, s. 217, z suf. *-anka* o charakterze strukt. N. fiz. Wieś leży na półwyspie wchodzącym w ros. Podole, w przewężeniu pętli rzeki Zbrucz Przewodnik, s. 239. BuczKot, s. 32: od hydronimu *Бережанка* lub jest deminutywem od n. *Бережани* lub od *берег*.

4. **Bielowce**, wieś, lud. rzym. 12 (p. Mielnica), grek. 427 (p. Boryszkowce) SG t. 1, s. 214, ślady kultury z początków n.e. oraz staroruskiego horodyszczu IstT, s. 165: *Bielowce* Jabł XVI w.; *Bilowce* XVII w. BuczKot, s. 37; *Bielowce* 1880 SG t. 1, s. 214; *Bielowce* 1900 Sk, s. 50; **Білівці** 1973 IstT, s. 164 – : pol. *biel* // *biela* 'mokradło, nizina, bagno, podmokła łąka' SW t. 1, s. 150 (ukr. **біль*, por. dial. *біловод* 'rzeka, lub jezioro o białej, czystej, przezroczystej wodzie' JuUTH, s. 21), z suf. *-owce*. N. etn. Leży nad Dniestrem, w bardzo urodzajnej okolicy. Zal, s. 10: n. patr. BuczKot, s. 37: patr. lub etn. od *Біла*.

5. **Bilcze Złote**, wieś do 90-tych l. XIX w. *Bilcze*, położona w malowniczej dolinie nad Seretem IstT, s. 139, lud. rzym. 102 (p. Głębozec), grek. 2096 (p. na miejscu), słynna jaskinia w Bilczu SG t. 1, s. 226: *Byelcze* 1486 AGZ t. 19, s. 203; *Byelcze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 166; *Bilcze* Jabł XVI w.; *Bilcze*, zowią też *Bilicze*, 1880 SG t. 1, s. 226; *Bilcze* 1900 Sk, s. 44; *Більче Золоте* 1946 ATP, s. 555; **Більче Золоте** 1973 IstT, s. 129. Pierwotnie *Bilcze* od pol. *biel* jw., z suf. *-cze* o charakterze strukt. N. fiz. Wtórnie z członem fiz. od ukr. *золотий* (pol. *złoty*) na oznaczenie jasnego podłoża rzeki lub gleby. Zal, s. 11: od n. os. BuczKot, s. 40: od *білий* lub *Білко*.

6. **Borszczów**, m. nad Niczławą IstT, s. 129, początkowo była to wieś królewska. W XVI i XVII w. należała do Dydyńskich (Dytyńskich). W 1629 r. Borszczów otrzymał od króla Zygmunta III Wazy magdeburskie prawa miejskie. W tym czasie istniał już tu zamek, wzniesiony dla ochrony przed napadami Tatarów. W l. 1672-1699 Borszczów znajdował się w granicach Turcji, co zahamowało jego rozwój. W XVIII w. borszczowski zamek, który stracił znaczenie militarne, został przebudowany na pałac. W l. 1810-1815 Borszczów wraz z całym tzw. krajem tarnopolskim wchodził w skład Rosji. W XIX w. słynęły borszczowskie jarmarki na bydło. W 1867 r. miasto awansowało na stolicę powiatu, co spowodowało jego przyspieszony rozwój. Funkcjonuje zakład odzieżowy, duża papiernia, fabryka tytoniowa, linia kolejowa z Czortkowa do Iwania Pustego. W XIX w. miało lud. rzym. 1438 (p. od 1663 r.), grek. 1190 SG t. 1, s. 326-328. Na przełomie XIX i XX w. 4 tys., a przed II wojną światową blisko 7 tys., z czego około połowę stanowili Polacy Przewodnik, s. 206: *Borszczowskoje dworyscze* 1322 Hr t. 14, s. 6; *Borszczow opp.* 1453 AGZ t. 12, s. 230; *Borszczow* 1459 MRPS t. 1, s. 524; *Borszczow* 1491 AGZ t. 19, s. 220; *Borszczow* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 162; *Borszczów* Jabł XVI w.; *Борщів* 1861 Sch, s. 195; *Borszczów* 1880 SG t. 1, s. 326; *Borszczów* 1900 Sk, s. 44; **Борщів** 1973 IstT,

s. 129. Pierwotnie *Borszczowskoje dworyszcze*, n. zestawiona z członu dzierz. od strus. *Borszcz* Tup, s. 118; RedS t. 1, s. 78 (pol. *Barszcz* Cieślik, s. 17), ta od ukr. *боруц* (pol. *barszcz* 'roślina', 'zupa z tej rośliny') oraz członu kult. od ukr. *dworyszcze* (pol. *dworzysko*). Kolejno bez członu kult. N. dzierz.

7. **Boryszkowce**, wieś, lud. rzym. 127 (p. Mielnica), grek. 710 (p. na miejscu) SG t. 1, s. 338, ślady kultury i pochówki z początków n.e. oraz ślady staroruskiego horodyszczu IstT, s. 165: *Boriskowcze* 1431 AGZ t. 5, s. 67; *Johannes de Borossowce* 1456 AGZ t. 4, s. 164; *Boriskowcze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Boryszkowce* Jabł XVI w.; *Борушківці* 1861 Sch, s. 194; *Boryszkowce* 1880 SG t. 1, s. 338; *Boryszkowce* 1900 Sk, s. 50; *Борушківці* 1946 ATP, s. 573; **Борушківці** 1973 IstT, s. 164 – : ukr. *Борушко* Tup, s. 38 (pol. **Borzyszko*, por. *Borzysz*, *Borzysk* NazwPol, s. 87; *Borzysz* SSNO t. 1, s. 226), ta od ukr. *Бориславъ* MalecB, s. 69 (pol. *Borzysław* NazwPol, s. 87), z suf. *-owce*. N. patr.

8. **Burdiakowce**, wieś, ślady kultury i osadnictwa sprzed n.e., lud. rzym. 267 (p. Skała, kościół pw. Narodzenia NMP z 1900 r.), grek. 1034 (p. na miejscu, cerkiew pw. św. Dymitra z 1896 r. Przewodnik, s. 238) SG t. 1, s. 474: *Bordyakowcze* 1439 BuczKot, s. 50; *Burdiakowce* Jabł XVI w.; *Бурдяківці* 1861 Sch, s. 199; *Burdiakowce* 1880 SG t. 1, s. 474; *Burdiakowce* 1900 Sk, s. 44; **Бурдяківці** 1973 IstT, s. 164. Pierwotnie *Burdjakowce* od ukr. *Бурдяк* RedS t. 1, s. 115 (pol. *Burdiak* NazwPol, s. 92) lub *бурда* 'człowiek bezczelny, nieprzyzwoity' ESUM t. 1, s. 299 też 'bójka' (pol. *awantura* NazwPol, s. 92). N. patr. lub etn. oznaczająca ludność skłoną do awantur. Forma *Burdiakowce* w wyniku ucieczki od ukania. Zal, s. 19 i BuczKot, s. 50: n. patr.

9. **Chudyjowce**, wieś, lud. rzym. 32 (p. *Krzywce*), grek. 580 (p. na miejscu) SG t. 1, s. 655, pozostałości ziemnych wzmocnień z pierwszych w. n.e. oraz ślady staroruskiego horodyszczu (XI-XII w.) IstT, s. 164: *Chodzyowcze*, *Chodiowcze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Худіївці* 1861 Sch, s. 195; *Chudyjowce* 1880 SG t. 1, s. 655; *Chudyjowce* 1900 Sk, s. 44; **Худіївці** 1973 IstT, s. 164. Pierwotnie *Chodiowce* od ukr. **Chod*, por. *Ходко* RedS t. 2, s. 1127, ta od ukr. *Ходоръ* (pol. *Teodor* MalecI, s. 330), z suf. *-owce*. Wtórnie *Chudyjowce* w wyniku adideacji do ukr. *худиї* (pol. *chudy*). N. patr. Zal, s. 24: od n. os., por. *Chudy*. BuczKot, s. 282: od n. os. *Худиї*.

10. **Chudykowce**, wieś, lud. rzym. 17, grek. 815 (obie p. Mielnica) SG t. 1, s. 655: *Chodykowcze* 1410 Horn, s. 16; *Chodyakowcze* 1493 BuczKot, s. 282; *Chodicowcze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Chudykowce* Jabł XVI w.; *Худиківці* 1861 Sch, s. 197; *Chudykowce* 1880 SG t. 1, s. 655; *Chudykowce* 1900 Sk, s. 50; *Худиківці* 1946 ATP, s. 573; **Худиківці** 1973 IstT, s. 147. Pierwotnie *Chodykowce* od *Chodyk*, ta od ukr. *Ходоръ* jw. Wtórnie *Chudykowce* w wyniku *o > u* oraz adideacji do ukr. *худиї* (pol. *chudy*). N. patr. Zal, s. 24: od *Chudy*. BuczKot, s. 282: od *Худик*.

11. **Cygany**, od 1845 r. *Rudka* IstT, s. 171, wieś, lud. 1562 w tym rzym. 610 (p. Skała, we wsi stoi neogotycki kościół pw. św. Piotra i Pawła z końca XIX w.) grek. 835 (p. na miejscu z końca XIX w.), leży na brzegu rzeki Rudka, przed II wojną światową wieś w połowie polska Przewodnik, s. 210: *Czyhany* 1493 BuczKot, s. 284; *Cygany* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Cygany* Jabł XVI w.; *Cygany* 1629 Żdź t. 5, s. 191; *Cygany* 1880 SG t. 1, s. 722; *Cygany* 1900 Sk, s. 44; *Цигани*, *Рудка* 1946 ATP,

s. 1031, 579; **Цигани** następnie **Рудка** 1973 IstT, s. 171 – : pol. *Cygan* NazwPol, s. 102 (ukr. *Циган* Red, s. 1143) lub pol. *cygan* (ukr. *циган*). N. etn. lub rod. Zal, s. 25: n. etn. BuczKot, s. 284: rod. lub etn. Kolejno *Rudka* od od ukr. *pyda* 'rdzawe bagno, trzęsawisko, moczar, błoto zawierające rudę żelazną' JuUTH, s. 159, por. Kurkina, s. 135 (pol. ruda 'czerwona metaliczna ziemia' L t. 5, s. 159). N. fiz.

12. **Dębówka**, wieś, lud. rzym. 74 (p. Skała), grek. 63 (p. Bosyry) SG t. 2, s. 28: *Dębówka* Jabł XVI w.; *Dębówka* 1881 SG t. 2, s. 28; *Dębówka* 1900 Sk, s. 46; *Дубівка* 1947 ATP, s. 579; *Дубівка* 1973 IstT, s. 164 – : pol. *dębówka* (ukr. *дубівка*). N. fiz. Zal, s. 33 i BuczKot, s. 102: top. lub dzierz.

13. **Dźwinaczka**, wieś, następnie od 1964 r. *Komunariwka* IstT, s. 167, od 1990 r. znów *Dźwinaczka* BuczKot, s. 95, miejscowy majątek należał do Kęszyckich Przewodnik, s. 342, lud. 1031, w tym 210 rzym., 687 grek. (p. na miejscu) SG t. 2, s. 310: *Dźwinaczka* Jabł XVI w.; *Zwiniacz z Zwnogrodem i wsiami Wołkowce, Łatkowce, Babinie i Trupczyn* 1656 AGZ t. 10, s. 279; *Дзвинячка* 1861 Sch, s. 195; *Dźwinaczka*, daw. *Zwiniaczka*, 1881 SG t. 2, s. 310; *Dźwinaczka* 1900 Sk, s. 50; *Дзвинячка* 1946 ATP, s. 573; *Дзвинячка* teraz **Комунарівка** 1973 IstT, s. 167 – : **Zwiniaczka* 'n. rzeki', ta od imiesłowu ukr. *звинячий* (pol. *zwiąniący > dzwoniący*), por. *Dźwiniacz Górny* MSan, s. 63. N. fiz. Zal, s. 38: od n. os. **Dźwiniak*, ta w związku z ukr. *zwin* 'dzwon'. BuczKot, s. 95: od hydronimu *Дзвинячка*. Następnie *Komunariwka* od ukr. *Комунар* 'nazwa kołchozu', ta od ukr. *комунар* (pol. *komunista*). N. kult. o charakterze ideologicznym.

14. **Dźwinogród**, mtko, lud. grek. (p. Wołkowce). Według SG „znamienity niegdyś gród ten *Zwenihorod* u Nestora, u innych latopisców rus. *Swinihorod*, u naszych *Swinigród*, *Swinogród* zwany, już w XI w.” SG t. 2, s. 310-311, natomiast według ESLHN, s. 61 dane te dotyczą miejscowości w ziemi lwowskiej, w pobliżu wsi znaleziono pochówki z pierwszych w. n.e. oraz ślady staroruskiego horodyszczca z XI-XIII w. IstT, s. 168, w II poł. XIV w. książęta Koriatowiczowie wzniesli tu zamek Przewodnik, s. 345: *Zwinihorod* Jabł XVI w.; *Zwinogrodu* 1603 AGZ t. 10, s. 188; *Zwiniacz z Zwinogrodem* 1656 AGZ t. 10, s. 279; *Zwiniac, Wołkowce, Babińce, Łatkowce, Trupczyn, Zwinogrod* 1669 AGZ t. 10, s. 307; *villa Dźwinogród* Wiz XVIII w.; *Звиногород* 1861 Sch, s. 198; *Dźwinogród*, rus. *Zwinihorod*, 1881 SG t. 2, s. 310; *Dźwinogród* 1900 Sk, s. 50; *Дзвенигород* 1946 ATP, s. 573; **Дзвенигород** 1973 IstT, s. 167 – : pierwotnie *Звенигород* od **zъnъ*- 'dźwięczeć', jw. zob. *Dźwiniacz* oraz *gorod* (stp. *wznieć < *zwnieć* BrSE, s. 114, późniejsze *dzwonić*, oraz *gród*). N. kult. o znaczeniu 'dzwoniący gród' TaszŻ, s. 189. N. kult. Zal, s. 38: n. dzierz.-kult., comp.

15. **Filipkowce**, wieś położona w dolinie rzeki Niczławy, ślady kultury z IV-III tys. p.n.e., lud. rzym. 150, grek. 1602 (p. na miejscu) SG t. 2, s. 388: *Filipkowce* Jabł XVI w.; *Пилипче* 1861 Sch, s. 196; *Filipkowce* 1881 SG t. 2, s. 388; *Пилипче* 1946 ATP, s. 573; **Пилипче** 1973 IstT, s. 170 – : pol. *Filipek* : *Filip* MalecI, s. 216 (ukr. *Пилипко* : *Пилип*). N. patr. Obocznie jako dzierz. z suf. -*je.

16. **Germakówka**, wieś, w miejscowości znajduje się ogród dendrologiczny, założony w 1956 r. oraz Jaskinia Dwóch Jezior, lud. 2247, w tym rzym. 340 (p. Krzywcze, we wsi kościół z 1907 r.), grek. (p. na miejscu, cerkiew pw. Zaśnięcia

Bogarodzicy z 1815 r.) SG t. 2, s. 537-8, przed II wojną światową czwartą część wsi stanowili Polacy Przewodnik, s. 239: *Giermakówka* Jabł XVI w.; *Єрмаківка* 1861 Sch, s. 195; *Germakówka* lub *Giermakówka* 1881 SG t. 2, s. 537-8; *Germakówka* 1900 Sk, s. 50; *Гермаківка* 1946 ATP, s. 573; ***Гермаківка*** 1973 IstT, s. 166; *Гермаківка* 2004 mapaT – : pol. **Giermak*, por. *Herman*, *Hermakowski* NazwPol, s. 132, ta z niem. od *heri* 'wojsko' oraz *mann* 'maź'. N. dzierz. Bardzo znane gospodarstwo w *Germakówce*. Zal, s. 42: od n. os. **Germak* (?). BuczKot, s. 74: od n. os. *Гермак* : *Єрмолай*.

17. **Głębozec**, wieś leży w dolinie rzeczki Drapany, dopływu Niczławy, ślady kultury z III tys. p.n.e. IstT, s. 166, lud. 2057, rzym. 1170 (p. na miejscu, kościół pw. Mikołaja z 1873 r.), reszta grek. (p. na miejscu) SG t. 2, s. 597, przed wojną zamieszkała w większości przez Polaków Przewodnik, s. 208: *Głębozec* Jabł XVI w.; *Глибочок* 1861 Sch, s. 200; *Głębozec* 1881 SG t. 2, s. 597; *Głębozec* 1900 Sk, s. 46; ***Глибочок*** 1973 IstT, s. 166 – : pol. *głęboki* (ukr. *глибокий*). N. fiz. Zal, s. 42: od n. potoku Głębozec, nad którym leży wieś, w głębokim jarze.

18. **Gusztyn**, wieś, lud. rzym. 135 (p. Skała), grek. 441 (p. Burdiakówka) SG t. 2, s. 915; *Huszyna* 1531 Proch, s. 161; *Gusztyn* Jabł XVI w.; *Gusztyn* 1881 SG t. 2, s. 915; *Huszyn* 1900 Sk, s. 46; *Гушин* 1946 ATP, s. 579; ***Гуштин*** 1973 IstT, s. 171 – : ukr. *гушта* // *гуца* RedS t. 1, s. 271 (pol. *gęstwina* : *gąszcz*). N. fiz. „Posiadłość ma 529 mr gruntu, w tem 207 mr lasu; rzadki stosunek na Podolu” SG t. 2, s. 915. Zal, s. 46: od *Gust*. BuczKot, s. 90: od n. os. **Гуша*, ta niej.

19. **Guszynek**, wieś, lud. rzym. 40 (p. Skała), grek. 570 (p. Iwanków) SG t. 2, s. 915; *Гуштинок* 1861 Sch, s. 200; *Guszynek* 1881 SG t. 2, s. 915; *Guszynek* 1900 Sk, s. 47; *Гуштинок* 1946 ATP, s. 578; ***Гуштинка*** mapaT – : *Gusztyn* 'wieś w pow. bor.'. N. dem.

20. **Horoszowa**, wieś, lud. rzym. 60 (p. Mielnica), grek. 1565 (p. na miejscu) SG t. 3, s. 153-4: *Горошова* 1861 Sch, s. 196; *Horoszowa* 1882 SG t. 3, s. 153; *Horoszowa* 1900 Sk, s. 50; *Горошова* 1946 ATP, s. 573; ***Горошова*** 1973 IstT, s. 172 – : ukr. **Horosz*, por. ukr. *Горошко* RedS t. 1, s. 237 (**Grosz*, por. *Groch* NazwPol, s. 128), ta od ukr. *горох* (pol. *groch*). N. dzierz. Zal, s. 51: od n. os., por. *Horoszko*. BuczKot, s. 85: od n. os. **Хорош* : **Горослав*.

21. **Hrabiwci**, wieś: ***Грабівці*** 1973 IstT, s. 170 – : ukr. *грабовий* : *граб* (pol. *grabowy* : *grab*) lub ukr. *Граб* RedS t. 1, s. 241 (pol. *Grab* NazwPol, s. 126). N. etn. oznaczająca ludność przebywającą w miejscu porośniętym przez graby lub patr.

22. **Iwanie Puste**, wieś, w miejscowości kurhany i pozostałości osadnictwa z VII-VI w. p. n. e. IstT, s. 167, lud. 1598, 1570 grek. (p. na miejscu, cerkiew drewniana z 1775 r., cerkiew pw. św. Jana Ewangelisty), 182 rzym. (p. Mielnica, we wsi kościół z k. XIX w.) SG t. 3, s. 311: *Івань* 1514 BuczKot, s. 123; *Puste Iwanie* Jabł XVI w.; *Іване Пусте* 1861 Sch, s. 196; *Iwanie puste* 1882 SG t. 3, s. 311; *Iwanie Puste* 1900 Sk, s. 50; *Івано-Пусте* 1946 ATP, s. 578; ***Іване Пусте*** 1973 IstT, s. 166. Pierwotnie *Iwań* od ukr. *Iwan* Malec I, s. 248 (pol. *Jan*), z suf. *-jъ*. Wtórnie z członem fiz. od pol. *pusty* (ukr. *пустий*). Być może w związku z istniejącą tu końcową stacją kolejową z Czortkowa Przewodnik, s. 341.

23. **Iwanków**, wieś, lud. rzym. (p. Skała), grek. 2215 (p. na miejscu) SG t. 3, s. 315. Atrakcją miejsca jest pomnik przyrody „Uroczysko Podolska Buczyna w Iwankowie” Przewodnik, s. 238: *Iwanków* Jabł XVI w.; *ze wsią Jankowem* 1629 Żdź t. 5, s. 191; *Iwanków*, po rus. *Iwankiw*, 1882 SG t. 3, s. 315; *Iwanków* 1900 Sk, s. 46; *Іванків* 1946 ATP, s. 579; **Iwanki** 1973 IstT, s. 167 – : ukr. *Iwanko* (pol. *Janko*), ta od ukr. *Iwan* jw. N. dzierz.

24. **Jeziierzanka**, wieś z czasem wchłonięta przez m. Jezierzany, lud. grek. 910 (p. Jezierzany) SG t. 3, s. 571: *Jeziierzanka* Jabł XVI w.; *Jeziierzanka* 1882 SG t. 3, s. 571 – : pol. *jezioro* (ukr. *озеро*). N. fiz.

25. **Jeziierzany**, mtko, lud. rzym. (p. Borszczów, we wsi kościół pw. św. Anny z 1875 r.), grek. (p. na miejscu) SG t. 3, s. 571. Jezierzany były niegdyś królewszczyzną. W II poł. XVIII w. znalazły się w ręku Rzewuskich, którzy w II poł. XIX w. odsprzedali majątek Sapiehom. W centrum wsi wznoszą się ruiny tajemniczej budowli obronnej Przewodnik, s. 209: *Jeziierzany* Jabł XVI w.; *Jeziierzany* 1882 SG t. 3, s. 571; *Jeziierzany* 1900 Sk, s. 46; *Озеряни* ATP, s. 579; **Озеряни** 1973 IstT, s. 169 – : jw. N. etn. Okolica odznacza się mnóstwem jezior, które mają własne źródła, jej nazwa pochodzi od licznych jezior, które występujących w miejscowości i w okolicy, można tu znaleźć lejki i inne formy rzeźby krasowej Przewodnik, s. 209. Zal, s. 60: n. topogr.

26. **Jurjampol**, wieś, lud. grek. (p. Korolówka): *Jurjampol* Jabł XVI w.; *Juryampol* 1882 SG t. 3, s. 638; **Юр'ямпіль** 1973 IstT, s. 139. Nazwa złożona z członu dzierz. od ukr. *Jura* MalecI, s. 252, ta od ukr. *Юпій* (pol. *Jerzy* MalecI, s. 251) oraz z członu kult. *pol* z grecko-bizant. *polis* 'miasto'. N. dzierz.-kult.

27. **Konstancja**, wieś: *Konstancya* 1900 Sk, s. 46; *Констанція* 1947 ATP, s. 579; **Констанція** 1973 IstT, s. 169 – : pol. *Konstancja* MalecI, s. 371. N. dzierz. Zal, s. 71: od im. ż. *Konstancja*. Buczkot, s. 142: od im. *Констанції* w Dopełniaczu.

28. **Korolówka**, daw. mtko, są tu pochówki z czasów Rusi Kijowskiej IstT, s. 172, lud. 301 (obie p. Thuste) SG t. 3, s. 853, jest tu Jaskinia Optymistyczna (214 km) oraz Jaskinia Wiatrowa (1700 m) Przewodnik, s. 217: *Korolówka* Jabł XVI w.; *Королівка* 1861 Sch, s. 196; *Karolówka* 1882 SG t. 3, s. 853; *Korolówka* 1900 Sk, s. 46; *Королівка* 1946 ATP, s. 555; **Коралівка** 1973 IstT, s. 171 – : ukr. *корол* (pol. *król*). N. dzierz. Zal, s. 72: od n. os., por. *Korolik*. Buczkot, s. 143: od n. os. *Korol'*; Przewodnik, s. 217: n. wywodzi się od jedyne go koronowanego króla Rusi – Daniela Halickiego. N. dzierz.

29. **Kozaczówka**, wieś, lud. 821 grek. (p. Boryszkowce) SG t. 4, s. 535: *Cozaczyce* 1470 AGZ t. 12, s. 401; *Kozaczyna* Jabł XVI w.; *Козаччина* 1861 Sch, s. 201; *Kozaczówka* 1883 SG t. 4, s. 535; *Kozaczyzna* 1900 Sk, s. 46; **Козачине** 1946 ATP, s. 579. Pierwotnie *Kozaczyce* od pol. *Kozak* NazwPol, s. 160 (ukr. *Козак*), ta od pol. *kozak* 'mieszkaniec dawnej Ukrainy', 'pasterz kóz' (ukr. *козак*). N. patr. następnie dzierz.

30. **Krzywce Dolne**, wieś, daw. *Oplakana* wg IstT, s. 168, folwark koło Krzywca Dolnego wg SG t. 7, s. 555, leży na brzegach rzeki Cyganki, ślady kultury z 3 tys. p.n.e. oraz IX-VII w. p.n.e. oraz staroruskiego horodyszcz z XI-XIII w., lud. 986 (we wsi dwie cerkwie pw. Wniebowstąpienia Pańskiego z 1760 r. oraz pw. Opieki Bogarodzicy z 1856 r.) SG t. 4, s. 802: *Krzywce et Chlypyncze* 1469 Żdź t. 18, s. 33; *Krzywca* 1480

AGZ t. 8, s. 144; *Krzywcze Jabł XVI w.; m-ko Krzywcze 1740* AGZ t. 23, s. 185; *Долішнє Кривче 1861* Sch, s. 196; *Krzywcze dolne 1883* SG t. 4, s. 802; *Oplakana*, folwark koło Krzywca Dolnego, SG t. 7, s. 555; *Krzywcze Dolne 1900* Sk, s. 50; **Нижнє Кривче 1946** ATP, s. 555; *Кривче daw. Оплакана 1973* IstT, s. 168. Pierwotnie *Oplakana* od pol. *opłakać* (ukr. *оплакати* 'płakać z powodu nieszczęścia, straty, śmierci' SUM t. 5, s. 714). N. kult. Zal, s. 118: n. niej., może o charakterze pamiątkowym. Następnie *Krzywcze* od pol. *krzywy* (ukr. *кривий*). N. fiz. Pluskota, s. 158: n. etn. BuczKot, s. 152: od *кривий* lub od n. os. *Кривко*. Wtórnie z członem lok. od pol. *dolny* (ukr. *долішній*).

31. **Krzywcze Górne**, mtko, lud. 2088 (kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP z 1650 r.) SG t. 4, s. 802. W I poł. XVII w. właścicielami dóbr byli Kątscy (Катцы). Około 1639 r. wybudowali zamek, który w 1648 r. opanowali Kozacy Chmielnickiego. Warownia odegrała pewną rolę w okresie wojen z Turcją, a po ich zakończeniu zamek stracił znaczenie militarne. Największą atrakcją okolicy jest Jaskinia Krysztalowa (Krysztalewa) Przewodnik, s. 212-213: *Krzywcze Górne wieś 1740* AGZ t. 23, s. 185; *Горішнє Кривче 1861* Sch, s. 196; *Krzywcze górne 1883* SG t. 4, s. 802; *Krzywcze Górne 1900* Sk, s. 50; **Верхнє Кривче 1946** ATP, s. 555. N. zestawiona z członu ponow. *Krzywcze* 'wieś w pow. bor.' oraz członu lok. od pol. *górnny* (ukr. *верхній*). N. lokkult.

32. **Kudryńce**, mtko leży nad Zbruczem, jest tu wał Trajana, ślady kultury z IV-III tys. p.n.e. oraz cmentarz z XI-XIII w. IstT, s. 168, lud. grek. 2315 (p. Kudryńce) SG t. 4, s. 846: *Kudrynca 1493* Kotowycz, s. 155; *Kodrynca 1530-1542* Żdź t. 20, s. 174; *Kudryńce Jabł XVI w.; m. Кудринці, Кудринці село 1861* Sch, s. 196; *Kudryńce, Górne i Dolne, 1883* SG t. 4, s. 846; *Kudryńce Górne, Kudryńce Dolne 1900* Sk, s. 50; *Кудринці 1946* ATP, s. 573; **Кудринці 1973** IstT, s. 168 – : ukr. *Кудра // Кудря* Тур, s. 214, ta od ukr. *кудра* 'kudłata kobieta' ESUM t. 3, s. 124 lub etn. od ukr. *кудра* 'niewielki staw' ESUM t. 3, s. 124. N. patr. lub etn. oznaczająca ludność zamieszkałą nad wodą, por. hydronim *Kudryniec* HrNH, s. 120. Zal, s. 79: patr. Pluskota, s. 158: n. etn. oznaczająca wychodźców.

33. **Łanowce**, wieś położona nad Niczławą, ślady kultury z III tys. p.n.e. oraz cmentarz z czasów Rusi Kijowskiej IstT, s. 168, lud. 1896 w tym 520 rzym. (p. Borszczów), reszta grek. (p. na miejscu, cerkiew pw. św. Michała z 1785 r.) SG t. 5, s. 585-6. W 1650 r. z polecenia królewskiego rozpoczęto tu budowę drewnianego zamku, który jednak wkrótce został zniszczony przez Kozaków, a jego pozostałości zachowały się na wzgórzu Zamczysko Przewodnik, s. 209: *Łanowce Jabł XVI w.; Ланівці 1861* Sch, s. 201; *Łanowce 1900* Sk, s. 46; *Łanowce*, po rus. *Ланівці*, 1884 SG t. 5, s. 585; *Ланівці 1946* ATP, s. 579; **Ланівці 1973** IstT, s. 168 – : pol. *łan* 'miara roli' L t. 2, s. 589 (ukr. *лан* 'fragment pola lub bezleśna równina' SUM t. 4, s. 443, pożyczka z jęz. pol. Rich, s. 72). N. etn. Zal, s. 88: od n. os. *Łan*. BuczKot, s. 161: od n. os. *Лань (o)* : *Лаврін, Лазар* lub n. etn. od *Лану* lub *лану*.

34. **Łatkowce**, wieś, lud. 455 w tym rzym. 80 (p. Mielnica), reszta grek. (p. Wołkowce, we wsi jest cerkiew) SG t. 5, s. 608: *Ładkowce 1469* Żdź t. 18, s. 55; *Łatkowce Jabł XVI w.; Łatkowce 1656* AGZ t. 10, s. 279; *Łatkowce*, po rus. *Латківці*, 1884 SG t. 5, s. 608; *Латківці 1946* ATP, s. 573; **Латківці 1973** IstT, s. 167.

Pierwotnie *Ładkowce* od pol. do pol. *ład* (ukr. *лад*). N. etn. o charakterze przezw., opisująca ludzi ze względu na umiłowanie przez nich porządku. Następnie *Łatkowce* w wyniku adideacji do pol. *Łatka*. N. patr. Zal, s. 88: od n. os. BuczKot, s. 162-163: od n. os. *Ладко* : *Ладомир*.

35. **Łosiacz**, wieś położona na brzegach rzeki Rudki dopływu Niczławy, w okolicy wsi odkryto staroruski cmentarz, lud. 1678 w tym przeszło 700 rzym. (p. Skała, we wsi kościół pw. św. Antoniego z 1889 r.), reszta grek. (p. na miejscu), według miejscowego podania „stało niegdyś na polach łosiacza miasto Rohożna pod lasem zwanym dziś Sandurszczyzną” SG t. 5, s. 731-2, przed II wojną światową wieś w polowie polska Przewodnik, s. 238: *Łosiacz* Jabł XVI w.; *Лосяч* 1861 Sch, s. 201; *Łosiacz* 1884 SG t. 5, s. 731; *Łosiacz* 1900 Sk, s. 46; *Лосяч* 1946 ATP, s. 573; *Лосяч* 1973 IstT, s. 169 – : pol. *łoś* (ukr. *лось* SUM t. 4, s. 549), z suf. strukt. *-acz*. N. fiz. Zal, s. 89 i BuczKot, s. 169: od n. os. *Лосяк*.

36. **Michalków**, wieś, lud. rzym. 15 (p. Krzywce), grek. 450 (p. Filipkowce) SG t. 6, s. 298: *Michalowoschielcze* 1439 Kur t. 8, s. 43; *Michalkow* Jabł XVI w.; *Michalkow* Wiz XVIII w.; *Михалків* 1861 Sch, s. 196; *Michalków* 1885 SG t. 6, s. 298; *Михалків* 1946 ATP, s. 573; *Михалків* 1973 IstT, s. 172. Pierwotnie *Michalowosielce*, nazwa złożona z członu dzierż. od pol. *Michał* MalecI, s. 284 (ukr. *Михал* // *Михайло* Hr t. 4, s. 556) oraz członu kult. od ukr. *сільце* : *село* pol. *siółko* : *sioło* < *siodło*). Kolejno *Michalków* od pol. *Michalko*, *Michalek*, ta od *Michał* MalecI, s. 284 (ukr. *Михайло*). N. dzierż.

37. **Michalówka**, wieś, lud. rzym. 184 (p. Mielnica), grek. 310 (p. Dzwiniaczka) SG t. 6, s. 307: *Michalkowcze* 1530-1542 Żdż t. 20, s. 164; *Michalówka* Jabł XVI w.; *Michaluwka* Wiz XVIII w.; *Michalówka* 1885 SG t. 6, s. 307; *Michalówka* 1900 Sk, s. 50; *Михайлівка* 1946 ATP, s. 573; *Михайлівка* 1973 IstT, s. 168 – : pol. *Michał* jw. N. dzierż.

38. **Mielnica**, do 1940 r. *Mielnica nad Dniestrem*, mtko (od 1767 r.), na pocz. XVII w. własność Lanckorońskich IstT, s. 157, istniał tu zamek, który w XVII w. wraz z miejscowością zaznał rujnującego napadu z rąk Tatarów IstT, s. 147, lud. rzym. 394, grek. 1510 (obie p. na miejscu, grek. cerkiew pw. św. Michała od 1772 r., rzym. od 1851 r., kościół św. Henryka) SG t. 6, s. 344: *Melnycz* 1487 AGZ t. 19, s. 316; *Mielnicza* 1589 Żdż t. 18, s. 32; *Mielnice* Jabł XVI w.; *Мельниця* 1861 Sch, s. 197; *Mielnica* 1885 SG t. 6, s. 344; *Mielnica* 1900 Sk, s. 50; *Мельниця Подільська* 1946 ATP, s. 573; *Мельниця Подільська*, daw. *Мельниця-над-Дністром*, 1973 IstT, s. 147 – : ukr. *мельниця* (pol. *młyn*). N. kult. Wtórnie z członem lokfiz. od pol. *nad Dniestrem* (ukr. *над Дністром*). Kolejno z członem lokfiz. od ukr. *Поділля* (pol. *Podole*). Przewodnik, s. 340: od *mieł* 'kreda', ponieważ na zboczach Dniestru odsłaniają się białe skały kredowe.

39. **Młynówka**, wieś na początku XX w. wchłonięta przez Nowosiólkę Biskupią, lud. rzym. 210 (p. Krzywce), grek. 305 (p. Zalesie) SG t. 6, s. 549: *Młynówka* Jabł XVI w.; *Młynówka* 1885 SG t. 6, s. 549 – : pol. *młyn* 'urządzenie do mielenia, kruszenia' SW t. 2, s. 1013 (ukr. *млин*). N. kult. Zal, s. 101: od pol. *młynówka*, ukr. *młyniwka* // *młyniwka* oznacza też 'rzekę w ogóle' JuUTH, s. 25.

40. **Monastyrrek**, dziś wieś o nazwie *Miżhir'ja*: *Монастирок* 1861 Sch, s. 199; *Monastyrrek* 1900 Sk, s. 46; *Монастирок* 1946 ATP, s. 555; **Монастирок** obecnie *Міжгір'я* 1973 IstT, s. 139 – : ukr. *монастирок* (pol. *monastyrrek* : *monaster* // *monastyr* // *manaster* BrSE, s. 342; SW t. 2, s. 1035, pożyczka z jęz. ukr.), ta od strus. *ma(-o)наступ* Sr t. 2, szp. 109. N. kult. Kolejno *Miżhirja* od ukr. *між горами* (pol. *między górami*). N. lokfiz.

41. **Muszkarów**, wieś, lud. rzym. 85 (p. Tłuste), grek. 451 (p. Myszków) SG t. 6, s. 816-17; *Muszkarów* Jabł XVI w.; *Мушкарів* 1861 Sch, s. 201; *Muszkarów* 1885 SG t. 6, s. 816; *Muszkarów* 1900 Sk, s. 46; *Мушкарів* 1946 ATP, s. 555; **Мушкарів** 1973 IstT, s. 139 – : pol. **Muszkar*, por. *Muszka*, *Mucho*, *Mucha* NazwPol, s. 194 (ukr. **Muszkar*, por. *Мушка* RedS t. 1, s. 720), ta od pol. *muszka* (ukr. *мушка* SUM t. 4, s. 834). N. dzierz. Zal, s. 103; od n. os., por. *Muszka*, *Muszko*. BuczKot, s. 188; od n. os. **Мушкар*, ta niej.

42. **Muszkatówka**, wieś, znaleziono tu ślady dwóch horodyszcz z czasów Rusi Kijowskiej IstT, s. 166, lud. rzym. 426, grek. 820 (obie p. Borszczów) SG t. 6, s. 817; *Maskatowcze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Maszkátowce* Jabł XVI w.; *Maszkátowce* 1738 BuczKot, s. 188; *Мушкати́вка* 1861 Sch, s. 195; *Muszkátowce* 1885 SG t. 6, s. 817; *Muszkatówka* 1900 Sk, s. 46; *Мушкати́вка* 1946 ATP, s. 555; **Мушкати́вка** 1973 IstT, s. 165. Pierwotnie *Maszkátowce* od pol. **Maskat*, por. *Maskała* NazwPol, s. 184 (ukr. **Maszkát*, por. *Маукара* RedS t. 1, s. 672), ta od *maska*, *maskować* (ukr. *маска* // *маука* SUM t. 4, s. 637), z suf. *-owce*. N. patr. Forma *Muszkátowce* w wyniku adideacji do pol. *muszkat* 'pelargonia' (ukr. *мушкат*). Zal, s. 103 i BuczKot, s. 188; od n. os. *Мушкат*.

43. **Niwra**, wieś leży nad Zbruczem, znaleziono tu pięć staroruskich mogił IstT, 169, lud. rzym. 112 (p. Krzywce), grek. 1280 (p. na miejscu) SG t. 7, s. 165; *Nywra* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 164; *Niwra* Jabł XVI w.; *Нувра* 1861 Sch, s. 197; *Niwra* 1886 SG t. 7, s. 165; *Niwra* 1900 Sk, s. 50; *Нувра* 1946 ATP, s. 573; **Нувра** 1973 IstT, s. 169 – : ukr. *не вріти* 'wrzeć' BorSE, s. 711 (pol. *nie wrzeć* BrSE, s. 633). N. fiz. oznaczająca spokojniejszy nurt rzeki Zbrucz. Pluskota, s. 169, Zal, s. 112 i BuczKot, s. 192; n. niej.

44. **Nowosiółka Biskupia**, następnie *Zbruczańskie*, wieś, przed wojną nazywała się *Czarnokozieniecka*, bo po drugiej stronie Zbrucza znajduje się wieś Czarnokoziańce, ze względu na to, że tereny te stanowiły własność biskupów kamienieckich osada zwała się też *Biskupią*, lud. rzym. 315 (p. Krzywce), grek. 645 (p. Zalesie, we wsi jest cerkiew z XIV w. pw. św. Mikołaja) SG t. 7, s. 277; *Nowosyelcze* 1456 AGZ t. 4, s. 190; *Новосілка* 1861 Sch, s. 198; *Nowosiółka* Wiz XVIII w.; *Nowsiółka*, daw. *Nowosielce*, 1886 SG t. 7, s. 277; *Nowosiółka* 1900 Sk, s. 50; *Новосілка* 1946 ATP, s. 13; **Збручанське** 1973 IstT, s. 166. Pierwotnie *Nowosielce*, n. złożona z członu od ukr. *село* Hr t. 4, s. 113 (pol. *siodło*, później *sioło*, pożyczka z jęz. ukr. BrSE, s. 491), oraz z członu od pol. *nowy* (ukr. *новий*), z suf. *-ce*. N. etn. Następnie z suf. strukt. *-ka*. Następnie z członem dzierz. od pol. *biskupi* : *biskup* (ukr. *епископ*). Kolejno *Zbruczańskie* od ukr. *збручанський* : *Збруч* (pol. *Zbrucz*). N. fiz.

45. **Okopy św. Trójcy**, wieś, początkiem osady była warownia powstała w 1692 r. przy ujściu Zbrucza do Dniestru wzniesiona przez hetmana (Jabłonowskiego) nazwana Okopem Św. Trójcy na polecenie króla Jana III Sobieskiego. Stanowiła ona bazę dla wojsk blokujących zajęty przez Turków Kamieniec Podolski i zapobiegających ich wypadom przeciwko Polsce Przewodnik, s. 346, lud. rzym. 16 (p. Mielnica), grek. 315 (p. Boryszkowce) SG t. 7, s. 432-433: *Okopy* Jabł XVI w.; *do Okopow św. Trojcy* 1716 AGZ t. 25, s. 238; *Okopy sw. Trojcy* 1733 AGZ t. 25, s. 366; *Окопи* 1861 Sch, s. 195; *Okopy* zwane też *Okopy św. Trójcy* 1886 SG t. 7, s. 432; *Окопи* 1946 ATP, s. 573; **Окопи** 1973 IstT, s. 164. N. zestawiona z członu kult. od pol. *okop* 'obóz wojskowy otoczony szańcami' SłpolXVII t. 21, s. 245 (ukr. *okin* SUM t. 5, s. 675) oraz członu kult. *święta Trójca* 'wezwanie cerkwi' (ukr. *свята Трійця*). N. kult.

46. **Olchowiec**, wieś położona na lewym brzegu Dniestru, ślady pochówków z czasu Rusi Kijowskiej IstT, s. 165, lud. rzym. 69 (p. Mielnica), grek. 1980 (p. na miejscu, cerkiew z XIX w.) SG t. 7, s. 452, przed wojną znana z pływających młynów beczkowych Przewodnik, s. 342: *Olchowecz* 1403 Horn, s. 15; *Olchowycz* 1493 Buczkot, s. 66; *Olchovyecz* 1530-1542 Żdź t. 18, s. 161; *Olchowiec* Jabł XVI w.; *villa Olchowiec* Wiz XVIII w.; *Вільховець* 1861 Sch, s. 194; *Olchowiec* 1886 SG t. 7, s. 452; *Olchowiec* 1900 Sk, s. 84; *Вільховець* 1946 ATP, s. 573; **Вільховець** 1973 IstT, s. 165 – : pol. *olchowy* : *olcha* SW t. 3, s. 766 (ukr. *вільховий* : *вільха*), z strukt. suf. *-ec*. N. fiz. Od Olchowca aż do Dźwinogrodu brzeg rzeki jest całkowicie zalesiony Przewodnik, s. 342.

47. **Oleksińce**, wieś położona nad Seretem, lud. rzym. 120 (p. Tłuste), grek. 930 (p. na miejscu) SG t. 7, s. 459: *Olexincze* 1448 MRPS t. 1, s. 50; *Olexincze* 1542 Żdź t. 19, s. 165; *Oleksincze* 1550-1552 Żdź t. 20, s. 162; *Olexińce* Jabł XVI w.; *Oleksińce* 1886 SG t. 7, s. 459; *Oleksińce* 1900 Sk, s. 46; *Олексинці* 1946 ATP, s. 555; **Олексинці** 1973 IstT, s. 170 – : pol. *Oleksy* MalecI, s. 181 // *Aleksy* SSNO t. 1, s. 28; MalecI, s. 18 (strus. *Олексеї* Skulina t. 2, s. 204), z suf. *-ińce*. N. patr. Buczkot, s. 201: od n. os. lub etn. od *Олексинець*.

48. **Paniowce**, wieś, lud. rzym. 69 (p. Mielnica), grek. 1124 (p. na miejscu) SG t. 7, s. 841-2: *Panyowcze Inferius* 1493 Buczkot, s. 208; *Panyowcze* 1530-1542 Żdź t. 18, s. 162; *Zielone Panowce* Jabł XVI w.; *у Паневцехъ* 1609-1612 Buczkot, s. 208; *Панівці* 1861 Sch, s. 196; *Paniowce Zielone* 1886 SG t. 7, s. 841; *Панівці* 1946 ATP, s. 573; **Панівці** 1973 IstT, s. 168 – : ukr. *Пан* Czuczka, s. 422 (pol. *Pan*, por. *Panek*, *Panko* SSNO t. 4, s. 184), ta od ukr. *Панькратій* Skulina t. 2, s. 206 (pol. *Pankracy* MalecI, s. 301) lub od ukr. *Пантелеймон* Hr t. 4, s. 559, z suf. *-owce*. N. patr. Zal, s. 121: od n. os., por. *Rania* (fem.), *Raniec*. Buczkot, s. 208: od n. os. *Пан*, ta skrócona lub od słow. im. *Пань*.

49. **Pilatowce**, wieś nad Niczławą, z pocz. XV w. IstT, s. 170, lud. rzym. 360 (p. Jezierzany, kościół pw. św. Jadwigi z 1909 r.), grek. 1456 (p. na miejscu) SG t. 8, s. 155, przed II wojną światową w trzeciej części zamieszкана przez Polaków Przewodnik, s. 210: *Pylathkowcze* 1469 Żdź t. 18, s. 64; *Pilatowcze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 162; *Pilatowce* Jabł XVI w.; *Pilatowce* 1679 Buczkot, s. 212; *Pilatowce* 1730 Buczkot, s. 212; *Pilatowce* 1887 SG t. 8, s. 155; *Pilatowce* 1900 Sk, s. 46;

Пилатківці 1946 ATP, s. 579; **Пилатківці** 1973 IstT, s. 170 – : ukr. **Пилатко*, por. *Pilatjuk* RedS t. 2, s. 816 (pol. *Pilatek* NazwPol, s. 211), ta od ukr. *Пилат* (pol. *Pilat*) z suf. -owce. N. patr.

50. **Piszczatyńce**, wieś, resztki staroruskiego grodziska z XI-XIII w. IstT, s. 172, lud. rzym. 184 (p. Borszczów, kościół z 1914 r. Przewodnik, s. 216), grek. 767 (p. Strzałkowce) SG t. 8, s. 233: *Piszczatyńce* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Piszczatyńce* Jabł XVI w.; *Пищатинці* 1861 Sch, s. 198; *Piszczatyńce* 1887 SG t. 8, s. 233; *Piszczatyńce* 1900 Sk, s. 46; *Пищатинці* 1946 ATP, s. 555; **Пищатинці** 1973 IstT, s. 171 – : ukr. **Piszczata*, por. *Пищула* RedS t. 2, s. 820, por. *Пищалинь*, *Пищалкинъ* Тур, s. 693 (pol. **Piszczęta*, por. *Piszczak* NazwPol, s. 213), ta od ukr. *пищату* SUM t. 6, s. 375 (pol. *piszczęć* 'wydawać przenikliwy dźwięk, lamentować' SłpolXVI t. 24, s. 300), z suf. -yńce. N. patr.

51. **Podfilipie**, wieś, lud. 373 rzym. 27 (p. Skała), reszta grek. (p. Turylcz) SG t. 8, s. 376: *Podfilipie* Jabł XVI w.; *Підпилиньє* 1861 Sch, s. 198; *Podfilipie* 1887 SG t. 8, s. 376; *Podfilipie* 1900 Sk, s. 46; *Підпилика* 1946 ATP, s. 579; **Підпилинь'я** 1973 IstT, s. 172 – : *pod* **Filipie* 'jakieś miejsce', z suf. strukt. -ьje. N. lokkult.

52. **Puklaki**, wieś ma położenie pograniczne, Zbrucz dzieli ją na dwie części, pierwsza należy do guberni podolskiej, druga do Galicji, współcześnie należy do województwa chmielnickiego, lud. 131 SG t. 9, s. 280: *Poklyaki* 1431 Hrusz, s. 27; *Poklaki* Jabł XVI w.; *Puklaki* 1888 SG t. 9, s. 280. Pierwotnie *Pokljaki* od ukr. *поклкату* SUM t. 7, s. 33 (pol. *poklękać* SłpolXVI t. 16, s. 305). N. etn. oznaczająca mieszkańców trudnego w pracy terenu, por. *Poklęków* 'wieś w Polsce w woj. wielkopolskim, pow. kaliskim'. Wtórnie *Puklaki* w wyniki ukr. *o > u*. Zal, s. 141: od n. os., por. *Pukło* SSNO. Pluskota, s. 160: n. rod.

53. **Sapohów**, wieś nad Cyganką, ślady kultury z VI w. p.n.e. IstT, s. 171, w XVI w. miejscowe dobra należały do prawosławnego monasteru w Żydyczynie pod Łuckiem, później przeszły na własność łuckich biskupów unickich. W I poł. XIX w. majątek był własnością Golejewskich Przewodnik, s. 210, lud. 1305, rzym. (p. Krzywce), grek. (p. na miejscu, św. Mikołaja od 1784 r.) SG t. 10, s. 305. Przed 1939 r. około jedną czwartą mieszkańców stanowili Polacy. Atrakcją okolic Sapohowa jest Jaskinia Jubileuszowa (1600 m) oraz Rezerwat Sapohowski (28 ha) Przewodnik, s. 210-212: *Sapuchow* 1441 Kur t. 8, s. 121; *Sapohow* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 162; *Sapukow* Jabł XVI w.; *ad vil. Sapohow* 1623 BuczKot, s. 242; *Canozie* 1861 Sch, s. 197; *Sapohów* 1889 SG t. 10, s. 305; *Canozie* 1946 ATP, s. 555; **Canozie** 1973 IstT, s. 171 – : pol. **Sapuch* (ukr. **Саных*), ta od pol. *sapać* (ukr. *санату*). N. dzierz. Zal, s. 148: od n. os., a ta w związku ze strus. *sapog* 'but'.

54. **Skała**, do 1940 *Skała nad Zbruczem*, mtko, obok Kamieńca, Braclawia, Bakoty było jedną z najbardziej wzmocnionych i największych miejscowości Podola, horodyszcz z czasów Rusi Kijowskiej, prawdopodobnie zniszczone przez Mongołów podczas wielkiego najazdu w latach 1240-41 Przewodnik, s. 230, wielokrotnie najeżdżane przez Turków, szczególnie trudny był dla niej 1615 r. IstT, s. 155, lud. 4459, Skała Stara 859 (obie p. na miejscu, rzym. od 1719 r. pw. Wniebowzięcia NMP, grek. cerkiew pw. św. Mikołaja z 1882 r.) SG t. 10, s. 624: *capitanei Scalensis* 1431

Kur t. 7, s. 307; *opp. Skala* 1470 AGZ t. 15, s. 102; *Skala* 1530-1542 *Źdź* t. 20, s. 162; *Skala Jabł XVI w.*; *do Skały przyszedł Pan Hetman* 1624 Buczkot, s. 247; *Skala* 1861 Sch, s. 202; *Skala*, m. i *Skala Stara Wieś*, 1889 SG t. 10, s. 624; *Skala Miasto, Stara Skala* 1900 Sk, s. 46; *Скала-Подільська* 1946 ATP, s. 579; ***Скала Подільська*** 1973 IstT, s. 155. Pierwotnie *Skala* od pol. *skala* por. ukr. *skala* 'stromy, urwisty brzeg' JuUTH, s. 111. N. fiz. Miejscowość od strony południowo-wschodniej chroniła nieprzystępna skała, która wznosiła się nad Zbruczem, a z innych stron otaczały ją mury zamku IstT, s. 155. Następnie z członem lokfiz. od ukr. *Поділля* (pol. *Podole*).

55. ***Skala Stara***, wieś, z czasem część Skały Podolskiej: *Skala Stara Jabł XVI w.*; *Skala*, m. i *Skala Stara Wieś* 1889 SG t. 10, s. 624; *Skala Miasto, Stara Skala* 1900 Sk, s. 46. N. zestawiona z członu ponowionego od *Skala* 'młko w pow. bor.' oraz członu chron. od pol. *stary* (ukr. *старий*).

56. ***Skowiatyn***, wieś nad Niczławą, ślady osadnictwa z VII-VI w. p.n.e. IstT, s. 171, lud. rzym. 1024 w tym rzym. 120 (p. Krzywce), grek. 915 (p. na miejscu od 1784 r.) SG t. 10, s. 712: *Skowiatincze* 1565 *Źdź* t. 19, s. 201; *Skowiatyn Jabł XVI w.*; *Сков'ятин* 1861 Sch, s. 147; *Skowiatyn* 1889 SG t. 10, s. 712; *Skowiatyn* 1900 Sk, s. 46; *Сков'ятин* 1946 ATP, s. 555; ***Сков'ятин*** 1973 IstT, s. 171 – : ukr. **Skow'jata* (pol. **Skowięta*), ta od ukr. *скований* 'skuty' SUM t. 9, s. 288 (pol. *skować* 'skuć' Dor t. 8, s. 326), z suf. *-yn*. N. dzierż. Zal, s. 153; n. dzierż. Buczkot, s. 248: *Сков'ята*, ta niej.

57. ***Słobódka Muszkatowiecka***, wieś, rzym. 416, grek. 918 (obie p. Borszczów) SG t. 10, s. 807: *Słobódka Jabł XVI w.*; *Słobódka Muszkatowiecka* 1889 SG t. 10, s. 807; *Słobódka Muszkatowiecka* 1900 Sk, s. 46; *Слобідка-Мушкатівська* 1946 ATP, s. 555; ***Слобідка Мушкатівська*** 1973 IstT, s. 165. N. zestawiona z członu kult. od ukr. *слобідка* : *слобода* < *свобода* Hr t. 4, s. 152 (pol. *wółka*) oraz członu lok. od *Muszkatówka* 'wieś w pow. bor.'.

58. ***Słobódka Turylecka***, wieś, z czasem część wsi Turylcze, rzym. 350 (p. Skała), grek. 239 SG t. 10, s. 808: *Słobódka Jabł XVI w.*; *Słobódka Turylecka* 1889 SG t. 10, s. 808. N. zestawiona z członu kult. od ukr. *слобідка* jw. oraz członu lok. od *Turylcze* 'wieś w pow. bor.'.

59. ***Strzałkowce***, wieś nad Niczławą, są tu ślady osadnictwa sprzed n.e. IstT, s. 171, lud. rzym. 193 (p. Borszczów, kościół z 1906 r.), grek. 903 (p. na miejscu) SG t. 11, s. 450, atrakcją okolicy jest Jaskinia Jeziorna, której nazwa pochodzi od systemu podziemnych jezior o turkusowej wodzie, zwanych Błękitnymi Jeziorami Przewodnik, s. 216-217: *Strzałkowce* 1469 *Źdź* t. 18, s. 64; *Strzelkowce* 1530-1542 *Źdź* t. 20, s. 162; *Strzałkowce Jabł XVI w.*; *Strzałkow Wiz XVIII w.*; *Стрільківці* 1861 Sch, s. 198; *Strzałkowce*, po rus. *Strilkiwci*, 1890 SG t. 11, s. 450; *Strzałkowce* 1900 Sk, s. 46; *Стрільківці* 1946 ATP, s. 555; ***Стрільківці*** 1973 IstT, s. 171 – : pol. *strzałka* (ukr. *стрілка* < **strělka* 'cypel przy zlewieniu dwóch rzek' JuUTH, s. 129), por. MPrzem, s. 260, z suf. *-owce*. N. etn. Zal, s. 159 i Buczkot, s. 261: od n. os.

60. ***Szerszeniowce***, wieś, lud. rzym. 251 (p.), grek. 816 (p.), 341 Polaków, 818 Rusinów SG t. 11, s. 905: *Schyrszenyowce* 1469 *Źdź* t. 18, s. 50; *Syrschenyowce* 1542 *Źdź* t. 19, s. 165; *Szerszeniowce Jabł XVI w.*; *Szerszeniowce* 1649 *Źer* t. 4, s. 135;

Шершенівці 1861 Sch, s. 201; *Szerszeniowce* 1890 SG t. 11, s. 905; *Szerszeniowce* 1900 Sk, s. 46; *Шершенівці* 1946 ATP, s. 555; **Шершенівка** 1973 IstT, s. 170 – : ukr. *Шершень* Tup, s. 441 (pol. *Szerszeń* NazwPol, s. 261), ta od ukr. *шершень* SUM t. 11, s. 446 (pol. *szerszeń* Dor t. 8, s. 1085), z suf. *-owce*. N. patr.

61. **Szuparka**, wieś, lud. rzym. 120 (p. Krzywce), grek. 1728 (p. na miejscu) SG t. 12, s. 80, na terytorium wsi znaleziono ślady kultury sprzed naszej ery, znajduje się tu leśny Rezerwat Szuparski Przewodnik, s. 219: *Szuparka* Jabł XVI w.; *Шунарка* 1861 Sch, s. 198; *Szuparka* 1891 SG t. 12, s. 80; *Szuparka* 1900 Sk, s. 46; *Шунарка* 1946 ATP, s. 555; **Шунарка** 1973 IstT, s. 172. N. niej. Zal, s. 164: n. niej. BuczKot, s. 297: n. niej., możliwie powiązana z niem. *Schuppen* 'nawis, skład'. Pluskota nie wymienia.

62. **Szyszkowce**, wieś, lud. rzym. 75 (p. Krzywce), grek. 527 (p. Chudyjowce) SG t. 12, s. 130: *Schischcowice* 1432 Kur t. 7, s. 361; *Szyszkowce* Jabł XVI w.; *Шушківці* 1861 Sch, s. ; *Szyszkowce* 1891 SG t. 12, s. 130; *Szyszkowce* 1900 Sk, s. 46; *Шушківці* 1946 ATP, s. 555; **Шушківці** 1973 IstT, s. 171 – : ukr. *Шушко* Tup, s. 447 (pol. *Szyszka* NazwPol, s. 266) lub od ukr. *шушка* SUM t. 11, s. 466 (pol. *szyszka* Dor t. 8, s. 1231), z suf. *-owce*. N. patr. lub etn. Pluskota, s. 157, Zal, s. 164 i BuczKot, s. 294: n. patr.

63. **Trójca**, następnie od 1964 r. *Zorjane* IstT, s. 167, od 1992 r. znów *Trijcja* BuczKot, s. 270, wieś w zakolu Zbrucza Przewodnik, s. 239, są tu ślady kultury z II tys. p.n.e. oraz pochówki z czasów Rusi Kijowskiej, lud. 291, 146 grek. (p. Turylcze), 132 rzym. (p. Skała) SG t. 12, s. 483: *Trójca* Jabł XVI w.; *Troica* 1661 BuczKot, s. 270; *Трійця* 1861 Sch, s. 198; *Trójca* 1891 SG t. 12, s. 483; *Trójca* 1900 Sk, s. 46; *Трійця, Зоряне*, 1947 ATP, s. 578; **Трійця**, potem **Зоряне**, 1973 IstT, s. 167 – : (Św.) *Trójca* 'wezwanie cerkwi we wsi'. N. kult. Wtórnie *Zorjane* od ukr. *зоряне* : *зоря* (pol. *zorza*). N. kult. o ideologicznym charakterze komunistycznym oznaczająca miejsce o świetlanej przyszłości.

64. **Trubczyn**, wieś, lud. rzym. 10 (p. Mielnica), grek. 339 (p. Boryszkowce), 301 Rusinów, 64 Polaków SG t. 12, s. 515, atrakcją tej miejscowości jest urwisko skalne o wysokości 500 m Przewodnik, s. 346: *Trupczyn* Jabł XVI w.; *Trupczyn* 1656 AGZ t. 10, s. 279; *Trupczyn* 1669 AGZ t. 10, s. 307; *Трубчин* 1861 Sch, s. 196; *Trubczyn* al. *Trupczyn* 1891 SG t. 12, s. 515; *Трубчин* 1946 ATP, s. 573; **Трубчин** 1973 IstT, s. 164 – : pol. *trupek* (ukr. *трупок*), z suf. *-yn* o charakterze strukt. N. kult. oznaczająca miejsce pomoru. Zal, s. 170 i BuczKot, s. 271: od n. os. *Трубка*.

65. **Tulin**, wieś: *Tulin*, las i leśniczówka w Łanowcach, 1891 SG t. 12, s. 615; **Тулин** 1973 IstT, s. 168 – : pol. *tulić się* (ukr. *тулитися*). N. fiz. oznaczająca w sposób metaforyczny miejsce przytulone do jakiegoś miejsca (rzeki, wsi, tu do Łanowiec), por. *Tuligłowy, Krzywotuly*. Zal, s. 170: zapewne od n. os., por. ukr. *tulija* 'lej, dziura'. BuczKot, s. 272: od n. os. *Тула* : *Тулумирь*.

66. **Turylcze**, wieś nad niewielkim stawem Przewodnik, s. 239, są tu groby z XI-XIII w. IstT, s. 172, lud. 910, 881 grek. (p. na miejscu), 99 rzym. (p. Skała, we wsi kościół neogotycki z 1871 r. Przewodnik, s. 239) SG t. 12, s. 659: *Turylcze* 1458 AGZ t. 11, s. 340; *Turylcze* Jabł XVI w.; *Турльче* 1861 Sch, s. 198; *Turylcze* 1891 SG t. 12,

s. 659; *Turylcze* 1900 Sk, s. 46; *Турильче* 1946 ATP, s. 579; ***Турильче*** 1973 IstT, s. 172 – : pol. **turyły* (ukr. **turyłyj*), ta od *tur* (ukr. *тур*), z suf. *-cze* o charakterze strukt. N. fiz. Zal, s. 171: od n. os. **Turyłek*, **Turyłko*? BuczKot, s. 272: od n. os. **Турилко* : *Туриславъ*.

67. **Uście Biskupie**, mtko nad Niczlawą, ślady kultury sprzed naszej ery oraz resztki dwóch horodyszczy z czasów Rusi Kijowskiej IstT, s. 172, w dokumentach z 1530 r. *Uscze episcopi*, lud. 2444, rzym. 908 (p. Mielnica, we wsi kościołek z okresu międzywojennego), grek. 922 (p. na miejscu, cerkiew pw św. Michała) SG t. 12, s. 833, do II wojny światowej istniały tu pozostałości zamku Przewodnik, s. 340: *Usczye* 1493 BuczKot, s. 276; *Uscze* 1530-1542 Żdź t. 20, s. 161; *Vsczie* 1566 SG t. 12, s. 833; **Uście Biskupie** Jabł XVI w.; **Uście villa** Wiz XVIII w.; *Усте* 1861 Sch, s. 198; **Uście Biskupie** 1891 SG t. 12, s. 833; **Uście Biskupie** 1900 Sk, s. 135; **Устя Єпископське** ATP, s. 573; *Устя* 1973 IstT, s. 172. N. zestawiona z członu fiz. od pol. *uście* > *ujście* 'ujście rzeki' L t. 6, s. 171 (ukr. устя // усте 'ts') oraz członu dzierz. od pol. *biskupie* (ukr. *єпископське*). Uście należało do biskupów kamienieckich Przewodnik, s. 340.

68. **Wierzbówka**, wieś, lud. rzym. 35 (p. Skała), grek. 487 (p. Turylcze) SG t. 13, s. 405; *Вербівка* 1861 Sch, s. 198; *Wierzbówka* 1892 SG t. 13, s. 405; *Wierzbówka* 1900 Sk, s. 46; *Вербівка* 1946 ATP, s. 578; **Вербівка** 1973 IstT, s. 172 – : pol. *wierzba* (ukr. *верба*), z suf. *-ówka* o charakterze strukt. N. fiz. Zal, s. 178: od n. os. lub ap. BuczKot, s. 57: od *верба* lub n. os. *Верба* lub od nazwy wsi *Вербів*.

69. **Wierzchniakowce**, wieś, lud. rzym. 294 (p. Borszczów, neogotycki kościół pw. św. Antoniego zbudowany na początku XX w. Przewodnik, s. 208), grek. 787 (p. Wysoczka) SG t. 13, s. 407: *Wyrzchnyochowcze*, *Verchniakowcze* 1469 Żdź t. 18, s. 66; *Verchniakowcze* 1566 Żdź t. 19, s. 20; *Wierzchniakowce* Jabł XVI w.; *Верхняківці* 1861 Sch, s. 198; *Wierzchniakowce* 1892 SG t. 13, s. 407; *Wierzchniakowce* 1931-1938 Skor, s. 1831; *Верхняківці* 1946 ATP, s. 555; **Верхняківці** 1973 IstT, s. 129 – : pol. **Wierzchniak*, por. *Wierzchniacki*, *Wierzchon* SNazw t. 11, s. 213 (ukr. **Верхняк*, por. *Верхоляк* RedS t. 1, s. 144), z suf. *-owce*. N. patr. BuczKot, s. 60: patr. lub etn. od wsi *Верхняки*.

70. **Wółkowce nad Dniestrem**, wieś, od 1964 r. *Dnistrowe* IstT, s. 167, lud. rzym. 30 (p. Mielnica), grek. 1164 (p. na miejscu, cerkiew z XIX w.) SG t. 13, s. 872-3: *Wółkowce* Jabł XVI w.; *Wółkowce* 1656 AGZ t. 10, s. 279; *Вовківці* 1861 Sch, s. 198; *Wółkowce „nad Dniestrem”* 1892 SG t. 13, s. 872-3; **Вовківці**, teraz **Дністрове**, 1973 IstT, s. 167. Pierwotnie *Wółkowce* od ukr. *Волк* Skulina t. 2, s. 230 (pol. *Wilk* SSNO t. 4, s. 104-105) lub ukr. *волк* > *вовк* (pol. *wilk*). N. patr. lub etn. BuczKot, s. 97: od n. os. *Волк* lub od n. miejscowej *Вовків*. Wtórnie z członem lokfiz. od pol. *nad Dniestrem* (ukr. *над Дністром*). Obecnie *Dnistrowe* od *Dnistr* (pol. *Dniestr*). N. fiz. BuczKot, s. 97: od *дністрове*.

71. **Wółkowce koło Borszczowa**, wieś nad rzeką Cyganką, lud. rzym. 301 (p. Borszczów), grek. 1393 (p. na w miejscu, cerkiew pw. św. Mikołaja z 1780 r. Przewodnik, s. 210) SG t. 13, s. 872-3, są ślady dwóch horodyszczy z czasów Rusi Kijowskiej IstT, s. 166: *Wółkowce* 1442 Kur t. 8, s. 179; *Volkowcze* 1530-1542 Żdź

t. 20, s. 165; *Wolkowce* Jabł XVI w.; *Wolkowce* 1656 AGZ t. 10, s. 279; *Вовківцї* 1861 Sch, s. 203; *Wolkowce „Koło Borszczowa”* 1892 SG t. 13, s. 872-3; *Wolkowcze ad Borszczów* 1900 Sk, s. 46; *Вовківцї* 1947 ATP, s. 555; **Вовківцї** 1973 IstT, s. 165 – : jw. N. patr. lub etn. Zal, s. 180: od n. os. BuczKot, s. 97: od n. os. *Вовк* lub etn. od *Вовків*. Wtórnie z członem lok. od *koło Borszczowa*.

72. **Wygoda Boryszkowiecka**, wieś: *Wygoda Boryszkowiecka*, cz. Boryszkowiec, 1893 SG t. 14, s. 88; *Buzoda* 1946 ATP, s. 573; **Buzoda** 1973 IstT, s. 164. N. zestawiona z członu kult. od. pol. *wygoda* (ukr. *wuzoda*), por. *Wygoda* 'najpierw n. karczmy, a potem osady powstałej przy karczynie' Kondr, s. 221 oraz członu lok. od *Boryszkowce* 'wieś w pow. bor'. Kolejno *Wyhoda* bez członu lok. BuczKot, s. 61: od ap. *wyhoda* w znaczeniu 'wygodne warunki'.

73. **Wysuczka**, wieś nad Niczlawą i Głębockiem, lud. 499, rzym. 96 (p. Borszczów), grek. 461 (p. na miejscu, cerkiew pw. św. Mikołaja z 1763 r.). Na początku XVII w. zbudowano tu zamek, który w 1672 r. został zdobyty przez Turków, a w 1675 r. obsadzony przez polską załogę SG t. 14, s. 144. Około 1800 r. właścicielem był Tadeusz Czarkowski, pałac spłonął na początku XX w., potem odbudowany, w 1939 r. doszczętnie splądrowany, po wojnie wycięto również park Przewodnik, s. 215: *Wysuczka* 1893 SG t. 14, s. 144; **Висічка** IstT, s. 129 – : ukr. *високий* (pol. *wysoki*). N. fiz.

74. **Zalesie**, wieś, są tu pozostałości wału Trajana, szczątki horodyszczca czasów Rusi Kijowskiej IstT, s. 167, lud. 1819, grek. 1476 (p. na miejscu), rzym. 291 (p. Krzywce) SG t. 14, s. 340: *Zaleszcze* 1467 AGZ t. 2, s. 195; *Zalesie* 1530 Żdź t. 19, s. 166; *Zalesie* Jabł XVI w.; *Zalesie* 1893 SG t. 14, s. 340; *Zalisce* 1930 Sch, s. 28; *Залисся* 1946 ATP, s. 557; **Залисся** 1973 IstT, s. 166 – : pol. *zalesie* (ukr. *залисся*). N. lokfiz.

75. **Zalucze**, wieś, lud. 628 w tym rzym. 48 (p. Skała), grek. 572 (p. Niwra) SG t. 14, s. 357: *Zalucze* Jabł XVI w.; *Залуче* 1861 Sch, s. 197; *Zalucze* 1893 SG t. 14, s. 357; *Залуччя* 1946 ATP, s. 579; **Залуччя** 1973 IstT, s. 169 – : ukr. *за лукою* (pol. *za łąką*), z suf. strukt. *-lje*. N. lokfiz. Zal, s. 189: od ukr. *zaluka* lub *luka*.

76. **Zawale**, wieś, lud. rzym. 19 (p. Mielnica), grek. 232 (p. Kudryńce) SG t. 14, s. 483: *Zawale* Jabł XVI w.; *Zawale* Wiz XVIII w.; *Завальє* 1861 Sch, s. 196; *Zawale* 1893 SG t. 14, s. 483; *Zawale* 1900 Sk, s. 52; *Завалля* 1946 ATP, s. 573; **Завалля** 2004 mapaT – : pol. *za wałem* (ukr. *за валом* 'wysoki nasyp dookoła fortocy, budynków' SUM t. 1, s. 283), z suf. strukt. *-lje*. N. lokkult. Wieś leży nad Zbruczem, przy granicy z obwodem chmielnickim.

77. **Zbrzyż**, wieś leży nad Zbruczem Przewodnik, s. 229, ślady kultury i osadnictwa sprzed n.e. IstT, s. 164, lud. rzym. 94 (p. Skała), grek. 134 (p. Burdiakowce) SG t. 14, s. 533: *Zbrzyż* 1785-1788 JM, s. 130; *Zbrzyż* al. *Zbrzyzie*, *Zbryskij Most* 1893 SG t. 14, s. 533; *Zbrzyż* 1900 Sk, s. 48; *Збриж* 1946 ATP, s. 579; **Збриж** 1973 IstT, s. 164 – : z ukr. pierwiastkiem *zbr-*, jak w *Zbrucz*, ta niej. Trub, s. 253, por. *zbyrki*, *zberki*, *zbery* 'miejsca nierówne, trzęskie' też *zbyrczeć*, *zbyrkać* 'o odgłosie brzęczeć, np. wóz zberka po kamieniach' BrSE, s. 649. N. fiz. oznaczająca miejsce nad

Zbruczem, rzeką brzęcząca. Zal, s. 193: może od *zbrzeże*; Buczkot, s. 118: od *Zbryd + -jb.

78. **Zielińce**, wieś, lud. rzym. 195 (p. Jezierzany), grek. 626 (p. Cygany) SG t. 14, s. 594; *Zylyncze* 1493 Buczkot, s. 105; *Zielińce* Jabł XVI w.; *Zylyncze* 1609 Buczkot, s. 105; *Wieś Zielince et Molendium in fluvio Hnizna* 1661-1665 LWR t. 3, s. 172; *Zielińce* 1893 SG t. 14, s. 594; *Жилинци* 1946 ATP, s. 579; *Жилинци* 1973 IstT, s. 170 – : pol. *zielony* (ukr. *зелений*). N. etn. Zal, s. 194: możliwe od przym. *zielone* lub przez n. os. Buczkot, s. 105: od n. os. *Жила* odap. lub skrócone od im. złożonego lub n. etn. oznaczająca mieszkańców w pobliżu żyły wody.

79. **Zelene**, wieś z okresu powojennego: *Зелене* 1946 ATP, s. 572; *Зелене* 1973 IstT, s. 147 – : ukr. *зелений* (pol. *zielony*). N. fiz. Buczkot, s. 119: od *зелений* lub od hydronimu *Зелене*.

Podsumowanie

W powiecie borszczowskim znajdowało się 79 punktów osadniczych oznaczanych przez wieki jeszcze większą ilością nazw. Z okresu po II wojnie światowej pochodzą jedynie *Hrabiwci* i *Zelene*.

Najliczniejszą grupę spośród wszystkich nazw powiatu borszczowskiego stanowią nazwy fizjograficzne – 26, które opisują powiat ze względu na jego właściwości naturalne. O bogactwie rzek i jezior mówią: *Bereżanka*, XVI; *Bilcze* > *Bilcze Złote*, XV; *Bilcze Złote* < *Bilcze*, XIX; *Dnistrówce* < *Wołkowce nad Dniestrem*, XX; *Dźwinaczka*, XVI; *Głęboczek*, XVI; *Jezierzanka*, XVI; *Niwra*, XVI; *Rudka* < *Cygany*, XX; *Uście* > *Uście Biskupie*, XV; *Uście Biskupie*, XIX (fiz.-dzierz.); *Zbruczańskie* < *Nowosiółka Biskupia*, XX oraz *Zbrzyż*, XVIII; o występujących na tym terenie zwierzętach: *Łosiacz*, XVI; *Turylcze*, XV; miejscach zalesionych – *Dębówka*, XVI; *Gusztyn*, XVI; *Olchowiec*, XV; *Tulin*, XIX; *Wierzbówka*, XIX; *Zelene*, XX i *Zalesie*, XV. Powiat borszczowski, jak i całe Podole, charakteryzuje się licznymi krzywiznami i wysoczyznami – *Krzywcze* > *Krzywcze Dolne*, XV; *Mizhirja* < *Monastyrek*, XX oraz *Skala*, XV; *Skala Podil's'ka* < *Skala*, XX; *Skala Stara* < *Skala*, XVI; *Wysuczka*, XVII; *Zalucze*, XVI. Nazwy etniczne (8 jednostek) stanowiące wprawdzie odrębną grupę semantyczną, opisującą przede wszystkim ludność zamieszkującą dany teren, pośrednio również odnoszą się do samej krainy (poza jednym wyjątkiem nazwy plemiennej *Cygany*, XV): *Bielowce*, XVI; *Jezierzany*, XVI; *Łanowce*, XVI; *Łatkowce*, XV; *Nowosielce* > *Nowosiółka Biskupia*, XV; *Strzałkowce*, XV i *Zielińce*, XV.

Nazwy kulturowe – również liczne – (19) opisują powiat ze względu na jego właściwości nabyte w wyniku działalności człowieka. Najmłodszą warstwę tychże stanowią nazwy ideologiczne – *Komunariwka* < *Dźwinaczka*, XX; *Urożajne* < *Babińce*, XX; *Zorjane* < *Trójca*, XX powstałe w czasach komunizmu w wyniku pozbywania się wcześniejszych o charakterze religijnym, jak np. *Trójca*, ale nie tylko. O formach osadniczych informują nas następujące onimy: *Borszczowskoje Dworyszcze* > *Borszczów*, XIV (dzierz.-kult.); *Dźwinogród*, XI; *Jurjampol*, XVI (dzierz.-kult.); *Michałkowosielce* > *Michałków*, XV (dzierz.-kult.); *Słobódka Muszkatowiecka*, XV;

Słobódka Turylecka, XVI. Z obronnym charakterem tych terenów powiązane są następujące nazwy: *Okopy św. Trójcy*, XVI; *Zawale*, XVI. Stan krainy po licznych najazdach odzwierciedlają toponimy: *Oplakana* > *Krzywce Dolne*, przed XV; *Trubczyn*, XVI. Związane z kulturą duchową są: *Nowosiółka Biskupia*, XIX (dzierż.-kult.); *Monastyrzek*, XIX; *Trójca*, XVI; ze świecką natomiast *Wygoda* < *Wygoda Boryszkowiecka*, XX; *Wygoda Boryszkowiecka*, XVIII; oraz z gospodarką *Młynówka*, XVI. Zależne od przybywania osad w powiecie są nazwy ponowione – *Krzywce Górne*, XVIII; *Mielnica* > *Mielnica nad Dniestrem*, XV; *Mielnica nad Dniestrem*, przed 1939 r.; *Mielnica Podil'ska*, XX; *Podfilipie*, XVI; *Wolkowce nad Dniestrem* < *Wolkowce*, XIX; *Wolkowce koło Borszczowa* < *Wolkowce*, XIX oraz nazwy deminutywne – 2: *Babińczyki // Babińce*, XIX; *Guszynek*, XIX.

Wśród nazw odosobowych najliczniejszą grupę stanowią nazwy dzierżawcze – 13, mające za podstawy imiona wschodnie lub neutralne: *Borszczów*, XV; *Germakówka*, XVI; *Horoszowa*, XIX; *Iwanie* > *Iwanie Puste*, XVI; *Iwanie Puste*, XVI (dzierż.-fiz.); *Iwanków*, XVI; *Konstancja*, XIX; *Korolówka*, XVI; *Kozaczówka*, XV; *Michałków*, XV; *Michałówka*, XVI; *Muszkarów*, XVI; *Sapohów*, XV; *Skowiatyn*, XVI; podobnie jak patronimiczne – 11: *Boryszkowce*, XV; *Chudyjowce*, XVI; *Chudykowce*, XV; *Filipkowce*, XVI; *Maskatowce* > *Muszkatówka*, XVI; *Oleksińce*, XV; *Paniowce*, XV; *Pilatkowce*, XV; *Piszczatyńce*, XVI; *Szerszeniowce*, XV; *Wierzchniakowce*, XV.

Wśród nazw dwuznacznych (etn. lub patr.) – 8 znalazły się: *Babińce*, XVI; *Babińce*, XVI; *Burdiakowce*, XV; *Hrabiwci*, XX; *Kudryńce*, XV; *Szyszkowce*, XV; *Wolkowce* > *Wolkowce nad Dniestrem*, XV; *Wolkowce* > *Wolkowce koło Borszczowa*, XV.

Skróty:

ap. – apelatyw, apelatywny	p. – parafia	strus. – staroruski
chron. – chronologizujący	patr. – patronimiczny	suf. – sufiks
cz. – część	pol. – polski	T – Tarnopolski
dzierż. – dzierżawczy	por. – porównaj	ts. – to samo
etn. – etniczny	pow. – powiat	ukr. – ukraiński
fiz. – fizjograficzny	r. – rok	w. – wiek
grek. – grekokatolicki	ros. – rosyjski	miejsc. – miejscowy
im. – imię	lok. – lokalizujący	mtko – miasteczko
jw. – jak wyżej	lud. – ludność	n. – nazwa
kult. – kulturowy	m. – miasto	niej. – niejasna
niem. – niemiecki	rzym. – rzymskokatolicka	
os. – osobowy	strukt. – strukturalny	

AGZ *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie*, t. 1-24, wyd. L. Tatomir, F.K. Liske, A. Prochaska, Lwów 1868-1931.

ATP *Українська РСР Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1964 р.*, Тернопіль 1947.

BrSE A. Brücker, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Warszawa 1957.

BorSE W. Boryś, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków 2010.

ESLHN *Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі*, ред О.С. Стрижак, Київ 1985.

Horn E. Hornowa, *Stosunki ekonomiczno-społeczne w miastach ziemi halickiej w latach 1590-1648*, Opole 1963.

Skróty:

- Hr** Б.Д. Грінченко, *Словарь української мови*, т. 1-4, Київ 1907-1909.
- IstT** *Istoria miast i сіл Української РСР, Тернопільська область*, під ред. І.П. Крип'якевича, Київ 1973.
- Jabl XVI w.** *Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej. Epoka przelomu z w. XVI na w. XVII. Dział II: Ziemie Ruskie Rzeczypospolitej*, oprac. A. Jabłonowski, Warszawa 1899-1904.
- JuUTH** M. Jurkowski, *Українська термінологія гидронімічна*, Wrocław 1971.
- Kondr** M. Kondratiuk, *Nazwy miejscowe południowo-wschodniej Białostoczczyzny*, Wrocław 1974.
- BuczKot** Д. Бучко, В. Котович, *Походження назв населених пунктів Тернопільщини*, Дрогобич 2017.
- Kur** *Zbiór dokumentów małopolskich*, wyd. A. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, т. 1-8, Kraków 1974-1977.
- L** M. S.B. Linde, *Słownik języka polskiego*, т. 1-6, Lwów 1854-1860.
- LWRPiB** *Lustracja województw ruskiego, podolskiego i belskiego 1564-1565*, т. 1-2, wyd. K. Chłapowski, H. Żytkowicz, Warszawa-Łódź 1992-2001.
- MalecI** M. Malec, *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*, Kraków 1994.
- mapaT** *Топографічна карта. Тернопільська область*, Київ 2004.
- MPrzem** W. Makarski, *Nazwy miejscowości dawnej ziemi przemyskiej*, Lublin 1999.
- MRPS** *Matricularum Regni Poloniae summaria*, wyd. T. Wierzbowski, т. 1-4/1, Warszawa 1905-1919.
- MSan** W. Makarski, *Nazwy miejscowości dawnej ziemi sanockiej*, Lublin 1986.
- Pluskota** T. Pluskota, *Nazwy miejscowe ziem ruskich Rzeczypospolitej XVI-XVIII w. Toponimia Ukrainy i pogranicza polsko-ukraińskiego*, Bydgoszcz 1998.
- Proch** A. Prochaska, *Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej od 1343 do 1607 roku*, Lwów 1890.
- Przewodnik** G. Rąkowski, *Podole. Przewodnik po Ukrainie Zachodniej*, cz. 2, Pruszków 2006.
- RedS** Ю. Редько, *Словник сучасних українських прізвищ*, т. 1-2, Львів 2007.
- Rich** R. Richhardt, *Polnische Lehnwörter im Ukrainischen*, Berlin 1957.
- Sch** *Schematismus Archidioecesis Metropolitanae Leopoliensis*, Leopoli 1861, 1918, 1929, 1930.
- SG** *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, red. F. Sulimierski, B. Chlebowski i W. Walewski, т. 1-15, Warszawa 1880-1902.
- Sk** *Skorowidz gminny Galicyi*, Wiedeń 1907.
- Skulina** T. Skulina, *Staroruskie imiennictwo osobowe*, PO 21 (1974) т. 1-2.
- SłpolXVI** *Słownik polszczyzny XVI wieku*, т. 1-36, Wrocław – Warszawa – Kraków 1966-2012.
- SNazw** *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*, т. 1-10, wyd. K. Rymut, Kraków 1992-1994.
- Sr** И.И. Срезневский, *Материалы для словаря древнерусского языка по письменным памятникам*, т. 1-3, Петербург 1893-1903.
- SSNO** *Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszyckiego, т. 1-7, Wrocław 1965-1987.
- SUM** *Словник української мови*, т. 1-11, ред. І.К. Білодід, Київ 1970-1980.
- TaszŻ** W. Taszycki, *Nazwa miejscowa Żnigród, RiSP*, т. 1, *Onomastyka*, Wrocław 1958, s. 187-190.
- Trub** О.Н. Трубочев, *Названия рек правобережной Украины*, Москва 1968.
- Tup** Н.М. Тупиков, *Словарь древнерусских личных собственных именъ*, ЗОРІСА, ред. С.О. Платанов, т. VI, Санктпетербургъ 1903.
- Wiz XVIII w.** *Acta i dekrety wizytacyjne parafii archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego z czasów abpa W.H. Sieradzkiego, O.F. Klickiego z lat: 1775-1783*. (ABMK mkf. 3067)
- Zal** J. Zaleski, *Nazwy województwa tarnopolskiego*, PO 31 (1987).
- Żer** т. 4 *Жерела до історії України-Руси*, Львів 1895-1897, 1900, 1901, 1903, т. 1, 2, 4, 5, 7.
- Źdź** *Ruś Czerwona opisana przez A. Jabłonowskiego*, Warszawa 1902, *Źródła dziejowe*, т. 18, 19, 20.

References

- Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie*, t. 1-24, wyd. L. Tatomir, F.K. Liske, A. Prochaska, Lwów 1868-1931.
- Akta i dekrety wizytacyjne parafii archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego z czasów abpa W.H. Sieradzkiego, O.F. Klickiego z lat: 1775-1783.* (ABMK mkf. 3067)
- Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej. Epoka przełomu z w. XVI na w. XVII. Dział II: Ziemie Ruskie Rzeczypospolitej*, oprac. A. Jabłonowski, Warszawa 1899-1904.
- Etymolohichnyy slovyk litopysnykh heohrafichnykh nazv Pivdennoyi Rusi*, red. O.S. Stryzhak, Kyiv 1985.
- Boryś W., *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków 2010.
- Brückner A., *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Warszawa 1957.
- Buchko D., Kotovych V., *Pokhodzhennya nazv naselenykh punktiv Ternopil'shchyny*, Drohobych 2017.
- Hornowa E., *Stosunki ekonomiczno-społeczne w miastach ziemi halickiej w latach 1590-1648*, Opole 1963.
- Hrinchenko B.D., *Slovar' ukrayins'koyi movy*, t. 1-4, Kyiv 1907-1909.
- Istoriya mist i sil Ukrayins'koyi RSR, Ternopil's'ka oblast'*, pid red. I.P. Kryp"yakevycha, Kyiv 1973.
- Jurkowski M., *Ukraińska terminologia hydronimiczna*, Wrocław 1971.
- Kondratiuk M., *Nazwy miejscowe południowo-wschodniej Białostoczczyzny*, Wrocław 1974.
- Linde S.B., *Słownik języka polskiego*, t. 1-6, Lwów 1854-1860.
- Lustracja województw ruskiego, podolskiego i belskiego 1564-1565*, t. 1-2, wyd. K. Chłapowski, H. Żytkowicz, Warszawa-Łódź 1992-2001.
- Makarski W., *Nazwy miejscowości dawnej ziemi przemyskiej*, Lublin 1999
- Makarski W., *Nazwy miejscowości dawnej ziemi sanockiej*, Lublin 1986.
- Malec M., *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*, Kraków 1994.
- Matricularum Regni Poloniae summaria*, wyd. T. Wierzbowski, t. 1-4/1, Warszawa 1905-1919.
- Pluskota T., *Nazwy miejscowe ziem ruskich Rzeczypospolitej XVI-XVIII w. Toponimia Ukrainy i pogranicza polsko-ukraińskiego*, Bydgoszcz 1998.
- Prochaska A., *Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej od 1343 do 1607 roku*, Lwów 1890.
- Rąkowski G., *Podole. Przewodnik po Ukrainie Zachodniej*, cz. 2, Pruszków 2006.
- Richhardt R., *Polnische Lehnwörter im Ukrainischen*, Berlin 1957.
- Ruś Czerwona opisana przez A. Jabłonowskiego*, Warszawa 1902, *Źródła dziejowe*, t. 18, 19, 20.
- Schematismus Archidioecesis Metropolitanae Leopoliensis*, Leopoli 1861, 1918, 1929, 1930.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, red. F. Sulimierski, B. Chlebowski i W. Walewski, t. 1-15, Warszawa 1880-1902.
- Skorowidz gminy Galicyi*, Wiedeń 1907.
- Skulina T., *Staroruskie imiennictwo osobowe*, PO 21 (1974) t. 1-2.
- Słownik polszczyzny XVI wieku*, t. 1-36, Wrocław – Warszawa – Kraków 1966-2012.
- Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*, t. 1-10, wyd. K. Rymut, Kraków 1992-1994.
- Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszyckiego, t. 1-7, Wrocław 1965-1987.

- Sreznevskiy I.I., *Materialy dlya slovarya drevnerusskogo yazyka po pis'mennym pamyatnikom*, t. 1-3, Peterburg 1893-1903.
- Trubachev O.N., *Nazvannyya rek pravoberezhnoy Ukrainy*, Moskva 1968.
- Tupikov N.M., *Slovar' drevnerusskikh "lichnykh" sobstvennykh imen*", ZORiSA, red. S.O. Platanov, t. VI, Sanktpeterburg" 1903.
- Taszycki W., *Nazwa miejscowa Żmigród, RiSP*, t. 1, *Onomastyka*, Wrocław 1958, s. 187-190.
- Ukrayins'ka RSR Administratyvno-terytorial'nyy podil na 1 veresnya 1964 r.*, Ternopil' 1947.
- Topohrafichna karta. Ternopil's'ka oblast'*, Kyiv 2004.
- Red'ko Yu., *Slovyk suchasnykh ykpayinc'kix ppizvushch*, t. 1-2, L'viv 2007.
- Slovyk ukrayins'koyi movy*, t. 1-11, red. I.K. Bilodid, Kyiv 1970-1980.
- Zaleski J., *Nazwy województwa tarnopolskiego*, PO 31 (1987).
- Zbiór dokumentów małopolskich*, wyd. A. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, t. 1-8, Kraków 1974-1977.

NOTA O AUTORCE

Anna Czapla – dr hab., adiunkt, Katedra Języka Polskiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Najważniejsze publikacje: książki: *Nazwy miejscowości historycznej ziemi lwowskiej*, Lublin 2011; *Nazwy miejscowości historycznej ziemi halickiej*, Lublin 2019; artykuły: *O przyczynach zmian formalno-semantycznych nazw miejscowości (na przykładzie ojkonimów z terenu ziemi lwowskiej)*, „Roczniki Humanistyczne” 2007, z. 6, s. 5-19; *Obraz wody w nazwach miejscowych położonych na pograniczu polsko-ruskim*, [w:] *Żywioty w poznaniu*, t. 2: *Konceptualizacja żywiołów. Wieloaspektowość badań – różnorodność rozwiązań*, red. H. Kaczmarek, Częstochowa 2017, s. 109-119; *Lublin w nowej szacie. O najnowszych zmianach nazw ulic miasta (1985-2017)*, [w:] *Lublin w kulturze, kultura w Lublinie. Dziedzictwo kulturowe miasta od średniowiecza do współczesności*, red. Piotr Dymel, Robert Jop, Lublin, s. 227-238 (współautor Natalia Sosnowska).

ORCID: 0000-0003-4137-6031

E-mail: szafranek@kul.lublin.pl